

## Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 25 april 1919 kl. 4 e. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 13 i anledning av andra kammarens beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 8 angående uppflyttning av yrkesinspektionens befattningshavare i högre klass i rese-reglemente.*

I en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 99, har herr *Johansson* i Trollhättan hemställt, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att yrkesinspektionens befattningshavare, yrkesinspektörer, assistenter och underinspektörer, uppflyttas i närmast högre klass i Kungl. Maj:ts resereglemente av den 13 dec. 1907 och sålunda för sina tjänsteresor äga att debitera enligt bestämmelserna i resp. 2:a, 3:e och 4:e klasserna i nämnda reglemente, samt att detta må träda i kraft från början av 1919.»

*Motionen.*

Med avseende på motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Rörande förevarande motion har andra kammarens utskott inhämtat yttrande av kungl. statskontoret, som däröver avgivit följande utlåtande:

*Yttrande av statskontoret.*

»Att de till befattningshavare i statens tjänst vid av dem företagna tjänsteresor utgående dagtraktamenten även med de av 1918 års lagtima riksdag beslutade förhöjningar måste, såsom av motionären framhållits, betecknas såsom otillräckliga i anseende till den under senare åren inträffade högst betydande stegring av de kostnader, för vilkas bestridande berörda traktamenten äro avsedda, torde få anses ställt utom allt tvivel. Givet är ock, att ju mer en befattningshavare för sin tjänst nödgas uppehålla sig på resor, ju mer kunnbar bliver för honom

*Bihang till riksdagens protokoll 1919. 12 saml. 2 avd. 11 häft. (Nr 13.)*

berörda disproportion mellan sagda kostnader och ersättningen för desamma.

Att emellertid, såsom av motionären ifrågasatts, avhjälpa detta missförhållande allenast för yrkesinspektionens befattningshavare genom att bereda dessa höjning i resedagtraktamentena, under det att övriga befattningshavare i statens tjänst, bland vilka finnas åtskilliga, som företaga tjänsteresor i fullt lika stor omfattning som befattningshavare vid yrkesinspektionen, skulle få fortfarande åtnöja sig med de till dem för närvarande utgående traktamentsersättningar, torde emellertid knappast kunna anses rättvist.

Icke heller torde det av motionären föreslagna sättet att för beredande åt yrkesinspektionens tjänstemän av traktamentsförhöjning uppflytta dessa i respektive närmast högre klasser i gällande resereglemente vara lämpligt, då nämligen genom ett sådant tillvägagångssätt ifrågavarande tjänstemän skulle komma att hänföras till högre klasser i nämnda reglemente än övriga med dem jämförliga befattningshavare i statens tjänst. Ett sådant frångående av de principer, som ligga till grund för nu gällande resereglemente, måste utan tvivel innebära en orättvisa för de tjänstemän, som ej tillhöra yrkesinspektionen, och torde för övrigt få anses verka föregripande på den nu pågående omarbetningen av resereglementet.

Under återopande av vad sålunda blivit anfört och med hänvisning till sina den 23 mars 1917 och den 13 januari 1919 avgivna underdåniga utlåtanden angående provisoriskt tillägg till de vid yrkesinspektionen anställda befattningshavares dagtraktamenten under tjänsteresor får statskontoret alltså meddela, att statskontoret icke anser sig kunna för sin del förorda bifall till den i förevarande motion gjorda hemställan. Den ytterligare förhöjning i resedagtraktamentenas belopp, som kan finnas av dyrtiden betingad, bör enligt statskontorets mening tillgodokomma alla tjänstemän under av tjänsten påkallade resor».

*Andra  
kammarens  
utskott.*

Det i förevarande motion avhandlade spørsmålet angående de svårigheter, som uppstå för yrkesinspektionens befattningshavare på grund av otillräcklig traktamentsersättning vid tjänsteresor, synes utskottet synnerligen beaktansvärt. Enligt den av 1918 års lagtima riksdag genomförda provisoriska höjningen av de i resereglementet fastställda dagtraktamenten utgå dessa för nämnda befattningshavare med följande belopp: för yrkesinspektörer enligt tredje klass i resereglementet med 14 kronor, för yrkesinspektörernas assistenter enligt fjärde klass med 11 kronor och för underinspektörerna enligt femte klass med ett dagtraktamente av 9 kronor. Dessa belopp torde utan överdrift, såsom även av stats-

kontoret framhålles, kunna betecknas som alltför knappt tilltagna. Vad detta betyder i ekonomiskt avseende för här ifrågakvarande statstjänare, framgår däraf att dessa en stor del av året enligt gällande instruktion måste vistas på resor. Sålunda uppgick enligt gjord beräkning under år 1917 antalet rese- och förrättningsdagar för yrkesinspektörer i medeltal till 162 och för underinspektörer till 171. Av lätt insedda skäl är det av vikt, att det blir ordnat så, att villigheten att företaga tjänsteresor ej avtager på grund av därmed förenade ekonomiska förluster, då dessa resors utförande i största möjliga omfattning utgör ett villkor för effektiviteten av de lagar, yrkesinspektionen är satt att övervaka.

Om utskottet sålunda i allmänhet finner motionens syfte behjärtansvärt, kan utskottet, av skäl som av statskontoret anförts, ej i allo instämma i det av motionären framställda yrkandet. Tydligt är, att det ej kan anses rättvist att bereda en viss kår av statstjänstemän lättnader genom höjning i resedagtraktamentena, då ekonomiska missförhållanden av den art, som beträffande denna kår av tjänstemän därigenom skulle undanröjas, för andra kårer alltjämt skulle komma att kvarstå.

För en klass av yrkesinspektionens befattningshavare ställer sig dock saken något annorlunda än för övriga hithörande tjänstemän, nämligen underinspektörerna. Traktamentsersättningarna äro för dessa synnerligen låga, på samma gång som deras reseskyldighet är i ovanligt hög grad omfattande, vilket gör, att en tillfredsställande lösning av frågan om höjda resedagtraktamenten för dessa befattningshavares vidkommande kan anses särskilt trängande. Därtill kommer — vad som i detta sammanhang synes vara av avgörande betydelse — att gent emot en ifrågasatt uppflyttning av underinspektörerna i närmast högre klass i resereglementet icke med fog kan riktas den principiella invändningen, att dessa tjänstemän därigenom skulle komma att hänföras till högre klass i nämnda reglemente än övriga med dem jämförliga statstjänare. En grupp befattningshavare, som i det hela torde kunna anses likställd med underinspektörerna, utgöres av andre inspektörerna vid fartygsinspektionen. Uppdelningen av fartygsinspektörerna på två grader har sålunda enligt kungl. propositionen nr 122 vid 1914 års senare riksdag tillkommit efter yrkesinspektionens förebild. Inom underinspektörskåren har ett mycket stort antal avlagt övermaskinistexamen, liksom fallet är med andre fartygsinspektören, och kompetensfordringarna äro för båda grupperna av tjänstemän ungefär desamma. Andre inspektörernas arvode utgår med 3,000 kr. pr år, då underinspektörernas begynnelselön är 2,500 och slutlön 3,400. Andre fartygsinspektörerna ha hittills ägt för sina tjänsteresor de-

debitera enligt femte klass i resereglementet. Emellertid föreslås i årets statsverksproposition, att de må uppflyttas i fjärde klass. Departementschefen yttrar härom i statsverkspropositionen, sid. 289 under sjunde huvudtiteln, följande: »Andre fartygsinspektörerna hava vid upprepade tillfällen gjort framställning om resekostnads- och traktamentsersättning, utgående enligt fjärde i stället för såsom hittills femte klassen i gällande resereglemente, och hava nu förnyat denna framställning. Kommerskollegium tillstyrker nu liksom förut framställningen ifråga. Jag anser, att man icke längre skäligen kan motsätta sig tillmötesgåendet av detta fartygsinspektörernas önskemål».

Enligt utskottets mening tala samma skäl, som äro bestämmande för en uppflyttning av fartygsinspektionens andre inspektörer från femte till fjärde klass i resereglementet, för en liknande uppflyttning av yrkesinspektionens underinspektörer, varför utskottet i denna del vill tillstyrka den i motionen gjorda hemställan. Utskottet anser sig emellertid ej böra förorda, såsom av motionären yrkats, att här ifrågavarande ändring av resereglementet erhåller retroaktiv verkan från och med början av år 1919, utan bör det ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma tidpunkten, då ett eventuellt beslut härom skall träda i kraft.

Med anledning av vad sålunda anförts, hemställde utskottet, att andra kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att yrkesinspektionens underinspektörer uppflyttas i närmast högre klass i Kungl. Maj:ts resereglemente av den 13 dec. 1907 och sålunda för sina tjänsteresor äga att debitera enligt bestämmelserna i fjärde klass i nämnda reglemente, samt att beslut härom må träda i kraft vid tidpunkt, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

*Andra  
kammarens  
beslut.*

Andra kammaren beslöt för sin del bifalla, vad dess tillfälliga utskott hemställt. Sedan detta beslut delgivits första kammaren, beslöt kammaren hänvisa ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

*Utskottet.*

Utskottet får hänvisa till vad statskontoret anført mot motionärens förslag och kan i huvudsak inskränka sig till att instämma däri. Vad beträffar den av andra kammarens utskott anförda motiveringen för ett jämställande av underinspektörerna vid yrkesinspektionen med andre inspektörerna vid fartygsinspektionen, så synes den utskottet vara byggd på svävande och i intet avseende bestyrkta uppgifter. Och även om fog för ett sådant jämställande kunde förefinnas, uppkommer i varje fall frågan, om det kan anses rättvist att flytta upp underinspektörerna vid yrkesinspektionen i samma klass i resereglementet, till vilken yrkes-

inspektörernas assistenter nu hänföras utan att samtidigt bereda dessa ökade förmåner.

Utskottet vill jämväl erinra därom, att Kungl. Maj:t den 26 april 1918 tillkallat sakkunniga för revision av gällande resereglemente, och är utskottet övertygat om, att nämnda sakkunniga komma att överväga de möjligheter, som förefinnas för uppflyttning i högre klass i resereglementet av särskilda grupper av statens befattningshavare.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att första kammaren icke måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 10 april 1919.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

---

*Närvarande:* Herrar *Nylander, Alkman, Jespersen, Welander, Ödlund, Öhngren* och *Johansson*.

---